

Dicasterie voor de Geloofsleer

Normen ten behoeve van de onderscheiding van vermeend bovennatuurlijke fenomenen

Inleiding

1. Jezus Christus is het definitieve Woord van God, “de eerste en de laatste” (*Apok.* 1,17). Hij is de volheid en de vervulling van de Openbaring: alles wat God heeft willen openbaren, heeft Hij gedaan door zijn Zoon, het vleesgeworden Woord. “De christelijke heilsorde, als het nieuwe en definitieve verbond, zal dus nooit voorbijgaan en er is geen nieuwe publieke openbaring te verwachten vóór het glorievol verschijnen van onze Heer Jezus Christus”.¹

2. In het geopenbaarde Woord is alles te vinden wat nodig is voor het christelijke leven. Johannes van het Kruis bevestigt: de Vader “heeft ons zijn Zoon gegeven, zijn enig Woord. Hij heeft geen ander. Daarmee heeft Hij in dit ene Woord alles tegelijk gezegd in één keer. Meer heeft Hij niet te zeggen. [...] Datgene immers wat Hij vroeger broksgewijs aan de profeten mededeelde heeft Hij nu in zijn geheel tot ons gezegd door ons het Al te geven, namelijk zijn Zoon. Daarom zou degene die nu God wil ondervragen of een visioen of openbaring wenste, niet alleen een dwaasheid begaan, maar hij zou God ook een belediging aandoen, omdat hij zijn ogen niet geheel en al op Christus vestigt zonder iets anders of iets nieuws te wensen”.²

3. In het tijdperk van de Kerk leidt de heilige Geest de gelovigen van elke tijd “tot de volle waarheid” (*Joh.* 16,13) om “ons begrip van de openbaring steeds meer te verdiepen”.³ Het komt de heilige Geest immers toe ons altijd meer te leiden in het begrijpen van het mysterie van Christus, want “hoeveel mysteries en wonderen ook [...] werden opgespoord en [...] in deze toestand van (geestelijk) leven werden verstaan, deze mysteries zijn zó diep, dat er nog altijd meer [...] te zeggen en nog meer te begrijpen overbleef. Zo is het mogelijk altijd dieper door te dringen in Christus. Hij is als een rijke mijn met veel aderen vol rijkdommen. Hoe diep men ook graaft, nooit vindt men een einde of een grens. Veeleer vindt men in iedere holte nieuwe aderen met nieuwe rijkdommen her en der”.⁴

4. Terwijl enerzijds God alles wat Hij wilde openbaren, heeft gedaan door zijn Zoon en in de Kerk van Christus de gewone middelen ter heiliging aan elke gedoopte ter beschikking heeft gesteld, kan anderzijds de heilige Geest aan sommige mensen buitengewone geloofservaringen schenken, waarvan het doel niet is “de definitieve openbaring van Christus te ‘verbeteren’ of ‘aan te vullen’, maar te helpen deze voller te beleven in een bepaald tijdperk van de geschiedenis”.⁵

5. De heiligheid is immers een roeping die alle gedoopten aangaat: ze wordt gevoed door een leven van gebed en deelname aan het sacramentele leven, en komt tot uiting

in een bestaan dat doordrongen is van liefde tot God en de naaste.⁶ In de Kerk ontvangen we de liefde van God, ten volle geopenbaard in Christus (cf. *Joh.* 3,16) en “in ons hart uitgestort door de heilige Geest die ons werd geschonken” (*Rom.* 5,5). Wie zich volgzzaam laat leiden door de heilige Geest ervaart de aanwezigheid en werking van de Drie-eenheid; daardoor vertaalt een zo geleefd bestaan zich in een mystiek leven dat, zoals paus Franciscus leert, “ook zonder buitengewone verschijnselen aan alle gelovigen wordt voorgehouden als dagelijkse ervaring van liefde”.⁷

6. Er zijn echter soms fenomenen (bijv. zogeheten verschijningen, visioenen, inwendige of uitwendige woorden, geschriften of boodschappen, fenomenen gerelateerd aan religieuze afbeeldingen, psychofysische en andersoortige fenomenen) die de grenzen van de alledaagse ervaring lijken te overstijgen en het voorkomen hebben van een vermeend bovennatuurlijke oorsprong. Nauwkeurig over zulke gebeurtenissen spreken kan de mogelijkheden van de menselijke taal te boven gaan (cf. *2 Kor.* 12,2-4). Met de komst van de moderne media kunnen zulke fenomenen de aandacht trekken of de verwondering wekken van veel gelovigen, en het nieuws ervan kan zich zeer snel verspreiden. Daarom zijn de herders van de Kerk geroepen zulke gebeurtenissen met zorg te benaderen, d.w.z. hun vruchten te waarderen, van negatieve elementen te zuiveren of de gelovigen te waarschuwen voor de gevaren die eruit voortvloeien (cf. *1 Joh.* 4,1).

7. Met de ontwikkeling van de moderne media en de toename van bedevaarten krijgen deze fenomenen bovendien landelijke en zelfs wereldwijde afmetingen, waardoor een beslissing betreffende een bisdom ook elders gevolgen heeft.

8. Wanneer zich naast bijzondere geestelijke ervaringen ook lichamelijke en psychologische fenomenen voordoen die niet direct door het gebruik van het verstand alleen kunnen worden verklaard, is het de delicate plicht van de Kerk een zorgvuldige studie en onderscheiding van de fenomenen in kwestie te ondernemen.

9. In zijn apostolische exhortatie *Gaudete et exsultate* herinnert paus Franciscus ons eraan dat de enige manier om te weten of iets van de heilige Geest komt, de onderscheiding is, die moet worden gevraagd en gecultiveerd in het gebed.⁸ Het is een goddelijke gave die de herders van de Kerk helpt werk te maken van wat de heilige Paulus zegt: “Keurt alles, behoudt het goede” (*1 Tess.* 5,21). Om de diocesane bisschoppen en de bisschoppenconferenties bij te staan in het onderscheidingsproces van fenomenen van vermeend bovennatuurlijke oorsprong, vaardigt het Dicasterie voor de Geloofsleer de volgende *Normen ten behoeve van de onderscheiding van vermeende bovennatuurlijke fenomenen* uit.

I. Algemene richtlijnen

A. Aard van de onderscheiding

10. Volgens de hiernavolgende *Normen* kan de Kerk haar plicht van onderscheiding vervullen als: a) het mogelijk is om in de fenomenen van vermeend bovennatuurlijke oorsprong de aanwezigheid van tekenen van een goddelijke werking te onderkennen; b) er in de eventuele geschriften of boodschappen van degenen die betrokken zijn bij de vermeende fenomenen in kwestie niets is dat in strijd is met het geloof en de goede zeden; c) het toelaatbaar is om de geestelijke vruchten ervan te waarderen, of nodig blijkt ze te zuiveren van problematische elementen of de gelovigen te waarschuwen voor de gevaren die eruit voortvloeien; d) een inschatting van hun pastorale nut door het bevoegde kerkelijke gezag raadzaam lijkt.

11. Hoewel de volgende bepalingen voorzien in de mogelijkheid van een onderscheiding in de zin van wat in nr. 10 is gezegd, moet duidelijk zijn dat men in de regel geen positieve erkenning van de goddelijke oorsprong van vermeend bovennatuurlijke verschijnselen door het kerkelijke gezag mag verwachten.

12. Indien een *nihil obstat* mocht worden gegeven door het dicasterie (cf. infra, nr. 17), dan worden dergelijke fenomenen geen voorwerp van geloof, d.w.z. dat de gelovigen niet verplicht zijn hun gelovige instemming ermee te betuigen, maar, zoals in het geval van door de Kerk erkende charisma's, "vertegenwoordigen ze wegen om de kennis van Christus te verdiepen en zich edelmoediger aan Hem te geven, terwijl men tegelijkertijd steeds meer geworteld raakt in de gemeenschap met het hele christelijke Volk".⁹

13. Overigens, zelfs wanneer men een *nihil obstat* geeft voor de processen ter heiligverklaring betekent dat niet een verklaring van echtheid van eventuele bovennatuurlijke fenomenen in het leven van een persoon, zoals bijvoorbeeld is opgemerkt in het decreet ter heiligverklaring van de heilige Gemma Galgani: "[Pius XI] *feliciter elegit ut super heroicis virtutibus huius innocentis aequae ac poenitentis puellae suam mentem panderet, nullo tamen per praesens decretum (quod quidem numquam fieri solet) prolato iudicio de praeternaturalibus Servae Dei charismatibus*".¹⁰

14. Tegelijkertijd moet worden opgemerkt dat bepaalde fenomenen die een bovennatuurlijke oorsprong zouden kunnen hebben, soms verbonden lijken te zijn met verwarde menselijke ervaringen, theologisch onnauwkeurige uitdrukkingen of belangen die niet geheel legitiem zijn.

15. De onderscheiding van vermeend bovennatuurlijke fenomenen geschiedt vanaf het begin door de diocesane bisschop of eventueel door een andere kerkelijke autoriteit, als bedoeld in de hiernavolgende art. 4-6, in overleg met het dicasterie. Aangezien echter een bijzondere aandacht voor het algemeen welzijn van het hele Volk van God nooit kan ontbreken, "behoudt het dicasterie zich nochtans [...] de mogelijkheid voor om een oordeel te vellen over de morele en leerstellige elementen van zo'n ervaring en het gebruik dat ervan wordt gemaakt".¹¹ Men moet niet vergeten dat de onderscheiding soms ook betrekking kan hebben op misdaden, manipulatie van

personen, schade aan de eenheid van de Kerk, ongepast financieel gewin, ernstige leerstellige dwalingen, enz., die schandaal kunnen veroorzaken en de geloofwaardigheid van de Kerk ondermijnen.

B. Eindbeoordelingen

16. De onderscheiding van de vermeend bovennatuurlijke fenomenen kan leiden tot conclusies die in de regel worden uitgedrukt in een van de hierna aangegeven termen.

17. *Nihil obstat* – Ook al drukt men geen enkele zekerheid uit over de bovennatuurlijke echtheid van het fenomeen, toch herkent men vele tekenen van een werking van de heilige Geest ‘te midden van’¹² een gegeven geestelijke ervaring en worden er geen aspecten opgemerkt, althans niet tot op dat moment, die bijzonder discutabel of riskant zijn. Daarom wordt de diocesane bisschop aangemoedigd het pastorale nut van dit geestelijk aanbod te waarderen en tevens de verbreiding ervan te bevorderen, ook door eventuele bedevaarten naar een gewijde plaats.

18. *Prae oculis habeatur* – Hoewel men belangrijke positieve tekenen herkent, ziet men ook elementen van verwarring of mogelijke risico's, die van de kant van de diocesane bisschop een aandachtige onderscheiding en dialoog met de begunstigden van een gegeven geestelijke ervaring vereisen. Mochten er geschriften of boodschappen zijn, dan kan een leerstellige verduidelijking nodig zijn.

19. *Curatur* – Men bemerkt verschillende of belangrijke discutabele elementen, maar tegelijk is er al een ruime verbreiding van het fenomeen en een aanwezigheid van geestelijke vruchten die aanwijsbaar ermee verbonden zijn. Men raadt een verbod ervan af, dat het Volk van God zou kunnen verontrusten. De diocesane bisschop wordt wel verzocht dit fenomeen niet aan te moedigen, alternatieve uitingen van devotie te zoeken en eventueel de geestelijke en pastorale kenmerken ervan een andere richting te geven.

20. *Sub mandato* – De opgemerkte discutabele punten houden geen verband met het fenomeen zelf, dat vele positieve elementen bevat, maar met een persoon, een familie of een groep mensen die oneigenlijk gebruik ervan maakt. Men gebruikt een geestelijke ervaring voor een bepaald en ongepast economisch gewin door immorele daden te plegen of een pastorale activiteit te ontplooien die parallel loopt met de activiteit die al aanwezig is in het kerkelijk gebied, zonder de aanwijzingen van de diocesane bisschop te aanvaarden. In zo'n geval is de pastorale leiding op de concrete plaats waar het fenomeen zich voordoet toevertrouwd aan de diocesane bisschop of een andere persoon, gedelegeerd door de heilige Stoel, die, wanneer hij niet in staat is rechtstreeks te interveniëren, zal proberen tot een redelijk akkoord te komen.

21. *Prohibetur et obstruatur* – Hoewel er legitieme wensen en enkele positieve elementen aanwezig zijn, lijken de discutabele punten en de risico's ernstig. Om dus

verdere verwarring of zelfs schandalen te vermijden die het geloof van eenvoudige mensen zouden kunnen schaden, vraagt het dicasterie aan de diocesane bisschop om publiekelijk te verklaren dat het aanhangen van dit fenomeen niet is toegestaan en tegelijkertijd een catechese aan te bieden die kan helpen om de redenen voor deze beslissing te begrijpen en de gewettigde geestelijke zorgen van dat deel van het Volk van God een andere richting te geven.

22. *Declaratio de non supernaturalitate* – In dit geval is de diocesane bisschop door het dicasterie gemachtigd te verklaren dat het fenomeen is erkend als niet bovennatuurlijk. Deze beslissing moet gebaseerd zijn op concrete, aantoonbare feiten en bewijzen, bijvoorbeeld wanneer een vermeende ziener verklaart te hebben gelogen of wanneer geloofwaardige getuigen bewijsstukken leveren die het mogelijk maken de valsheid van het fenomeen dan wel de dwalende intentie of de mythomanie [van de zogeheten begunstigde, vert.] aan het licht te brengen.

23. In het licht van het voorgaande wordt herhaald dat in de regel noch de diocesane bisschop, noch de bisschoppenconferenties, noch het dicasterie zullen verklaren dat deze fenomenen van bovennatuurlijke oorsprong zijn, zelfs niet wanneer een *nihil obstat* wordt gegeven (cf. nr. 11). Blijft echter staan dat de heilige Vader kan verordenen om in verband hiermee een procedure te beginnen.

II. Te volgen procedures

A. Inhoudelijke normen

Art. 1 – De diocesane bisschop, in overleg met de nationale bisschoppenconferentie, is bevoegd de zaken van vermeend bovennatuurlijke fenomenen, die geschied zijn in zijn gebied, te onderzoeken en daarover het eindoordeel te formuleren, dat ter goedkeuring moet worden voorgelegd aan het dicasterie, met inbegrip van de eventuele bevordering van een cultus of devotie die ermee verbonden is.

Art. 2 – Na de gebeurtenissen in kwestie te hebben onderzocht, is de diocesane bisschop bevoegd de resultaten van het onderzoek – uitgevoerd volgens de normen hierna uiteengezet – met zijn eigen votum door te geven aan het Dicasterie voor de Geloofsleer en te interveniëren volgens de door het dicasterie gegeven aanwijzingen. Het dicasterie is bevoegd in elk geval de handelwijze van de diocesane bisschop te beoordelen en al dan niet in te stemmen met de door hem voorgestelde toe te passen bepaling op deze concrete zaak.

Art. 3 § 1 – De diocesane bisschop zal zich onthouden van elke publieke verklaring over de echtheid of bovennatuurlijkheid van zulke fenomenen en van elke betrokkenheid daarbij; hij moet echter niet ophouden waakzaam te zijn om, indien nodig, met spoed en voorzichtigheid te interveniëren volgens de procedures die in de hiernavolgende normen worden aangegeven.

§ 2 – Mochten er in verband met de vermeend bovennatuurlijke gebeurtenis vormen van devotie ontstaan, ook zonder een cultus in de eigenlijke zin van het woord, dan heeft de diocesane bisschop de zwaarwegende plicht zo snel mogelijk een nauwkeurig kerkrechtelijk onderzoek in te stellen, teneinde het geloof veilig te stellen en misbruik te voorkomen.

§ 3 – De diocesane bisschop dient in het bijzonder erop toe te zien, met gebruikmaking ook van de hem ter beschikking staande middelen, om verwarrende religieuze verschijnselen of de verbreiding van eventueel materiaal aangaande het vermeend bovennatuurlijke fenomeen (bijv. wenende heiligenbeelden, zwetende, bloedende of gemuteerde geconsacreerde hosties, enz.) binnen de perken te houden, teneinde geen klimaat van sensationisme te bevorderen.

Art. 4 – Mocht het vermeende fenomeen raken aan de competentie van meerdere diocesane bisschoppen, hetzij vanwege van de woonplaats van de personen die erbij betrokken zijn, hetzij vanwege de verbreidingsplaats van de vormen van cultus of in elk geval van volksdevotie, dan kunnen zij, na het Dicasterie voor de Geloofsleer gehoord te hebben, een interdiocesane commissie instellen die, voorgezeten door een van de diocesane bisschoppen, voorziet in het onderzoek overeenkomstig de volgende artikelen. Tot dat doel kunnen zij ook de hulp inroepen van de bevoegde bureaus van de bisschoppenconferentie.

Art. 5 – Indien de vermeend bovennatuurlijke feiten raken aan de competentie van diocesane bisschoppen die tot een en dezelfde kerkprovincie behoren, dan kan de metropoliet, na de bisschoppenconferentie en het Dicasterie voor de Geloofsleer gehoord te hebben, met mandaat van het Dicasterie de taak op zich nemen van het instellen en voorzitten van de in art. 4 genoemde commissie.

Art. 6 § 1 – Op die plaatsen waar een kerkelijke regio in de zin van can. 433-434 *CIC* is ingesteld en de vermeend bovennatuurlijke feiten betrekking hebben op dat gebied, dient de voorzittende bisschop aan het Dicasterie voor de Geloofsleer een speciaal mandaat te vragen om te handelen.

§ 2 – In dat geval zullen de procedures op analoge wijze volgen wat voorzien is in art. 5, met inachtneming van de aanwijzingen die ontvangen zijn van hetzelfde dicasterie.

B. Procedurele normen

Onderzoeksfase

Art. 7 § 1 – Telkens wanneer de diocesane bisschop een op zijn minst plausibel bericht krijgt over feiten van vermeend bovennatuurlijke oorsprong die raken aan het katholieke geloof en zich hebben voorgedaan in het gebied dat tot zijn competentie

behoort, dan dient hij zich, persoonlijk of door middel van een gedelegeerde, met voorzichtigheid te informeren over de gebeurtenissen en omstandigheden, en ervoor te zorgen dat hij zonder dralen alle elementen verzamelt die nuttig zijn voor een eerste evaluatie.

§ 2 – Als de fenomenen eenvoudig hanteerbaar zijn binnen de kring van de direct betrokkenen en er geen gevaar in wordt gezien voor de gemeenschap, hoeft men na overleg met het dicasterie verder niets te ondernemen, al blijft de plicht tot waakzaamheid bestaan.

§ 3 – Indien er personen betrokken zijn die vallen onder meerdere diocesane bisschoppen, dient men de meningen van deze bisschoppen te horen. Wanneer een vermeend fenomeen begint op een bepaalde plaats en zich verder ontwikkelt op andere plaatsen, kan het gebeuren dat het op laatstgenoemde plaatsen anders beoordeeld wordt. In zo'n geval heeft elke diocesane bisschop altijd de bevoegdheid te beslissen wat hij pastoraal verstandig acht in zijn eigen gebied, na overleg met het dicasterie.

§ 4 – Wanneer bij het vermeende fenomeen voorwerpen van verschillende aard betrokken zijn, kan de diocesane bisschop, persoonlijk of via een gedelegeerde, beschikken dat deze op een veilige en beveiligde plaats worden bewaard, in afwachting van opheldering in de zaak. Wanneer het een vermeend eucharistisch wonder betreft, moeten de geconsacreerde speciën worden bewaard op een daarvoor gereserveerde plaats en op gepaste wijze.

§ 5 – Indien de verzamelde elementen voldoende lijken te zijn, dient de diocesane bisschop te beslissen of hij een eerste evaluatie van het fenomeen houdt, met de bedoeling in zijn votum een eindoordeel voor te stellen aan het dicasterie, in het hogere belang van het geloof van de Kerk en teneinde het geestelijk welzijn van de gelovigen veilig te stellen en te bevorderen.

Art. 8 § 1 – De diocesane bisschop¹³ zal dan de onderzoekscommissie oprichten, met als leden ten minste één theoloog, één kerkjurist en één deskundige die gekozen is in functie van de aard van het fenomeen.¹⁴ Het doel van de commissie is niet alleen om tot een verklaring te komen inzake de echtheid van de feiten, maar om elk aspect van de gebeurtenis uit te diepen en zo aan de diocesane bisschop alle elementen te verstrekken die nuttig zijn voor een evaluatie.

§ 2 – De leden van de onderzoekscommissie moeten een rechtschapen reputatie hebben, een hecht geloof, gedegen rechtzinnigheid, bewezen voorzichtigheid en niet betrokken zijn, direct of indirect, bij de personen of feiten die ter onderzoek voorliggen.

§ 3 – Dezelfde diocesane bisschop zal een gedelegeerde benoemen, gekozen uit de eigen leden van de commissie of daarbuiten, met de taak het werk te coördineren en voor te zitten en de zittingen voor te bereiden.

§ 4 – De diocesane bisschop of zijn gedelegeerde benoemt ook een notarius die tot taak heeft de vergaderingen bij te wonen en de verhoren en elke andere handeling van de commissie te notuleren. De notarius dient ervoor te zorgen dat de notulen naar behoren worden ondertekend en dat alle stukken behorend tot het onderzoek worden verzameld en ordentelijk bewaard in het archief van de curie. De notarius zorgt ook voor het bijeenroepen van de commissie en bereidt de stukken voor.

§ 5 – Alle leden van de commissie zijn verplicht het ambtsgeheim te houden en leggen daartoe een eed af.

Art. 9 § 1 – De verhoren dienen te worden afgenomen naar analogie van wat in de universele normen is bepaald (cf. can. 1558-1571 *CIC*; can. 1239-1252 *CCEO*), en geleid op basis van vragen geformuleerd door de gedelegeerde en afdoende besproken binnen de commissie.

§ 2 – De beëdigde getuigenis van de personen betrokken bij de zogeheten bovennatuurlijke feiten moet worden afgelegd in aanwezigheid van de voltallige commissie of ten minste enkele van haar leden. Wanneer de feiten van de zaak gebaseerd zijn op een ooggetuigenverklaring, is het zaak de getuigen zo spoedig mogelijk te ondervragen om te profiteren van de tijds nabijheid van de gebeurtenis.

§ 3 – De biechtvaders van de betrokkenen die beweren protagonisten te zijn geweest van feiten van bovennatuurlijke oorsprong kunnen over niets getuigen dat zij door de sacramentele biecht hebben vernomen.¹⁵

§ 4 – De geestelijke begeleiders van de betrokkenen die beweren protagonisten te zijn geweest van feiten van bovennatuurlijke oorsprong kunnen niet getuigen over hetgeen hen bekend is geworden in het kader van de geestelijke begeleiding, tenzij de belanghebbenden schriftelijk toestemming geven voor zo'n getuigenis.

Art. 10 – Wanneer het onderzoeksmateriaal geschreven teksten of andere elementen (video, audio, fotografisch) bevat die door de media zijn verbreid en als maker een persoon hebben die betrokken is bij het vermeende fenomeen, dan dient dit materiaal aan een zorgvuldig onderzoek door deskundigen (cf. art. 3 § 3) te worden onderworpen, waarvan de resultaten door de notarius zullen worden opgenomen in het onderzoeksdossier.

Art. 11 § 1 – Wanneer de buitengewone feiten bedoeld in artikel 7 § 1 betrekking zouden hebben op voorwerpen van uiteenlopende aard (cf. art. 3 § 3) dient de commissie deze voorwerpen aan een zorgvuldig onderzoek te onderwerpen door de

deskundige commissieleden of door andere deskundigen aangewezen voor de zaak, om zo tot een evaluatie van wetenschappelijke, leerstellige en kerkrechtelijke aard te komen die de latere evaluatie zal helpen.

§ 2 – Wanneer eventuele objecten van organische aard die verbonden zijn met de buitengewone gebeurtenis een speciaal laboratoriumonderzoek zouden vereisen en in elk geval een technisch-wetenschappelijk onderzoek, dan dient de commissie de studie ervan toe te vertrouwen aan deskundigen die werkelijk expert zijn op het gebied dat raakt aan hetgeen onderzocht moet worden.

§ 3 – Indien het fenomeen betrekking heeft op het Lichaam en Bloed van de Heer in de sacramentele tekenen van brood en wijn, moet er speciaal op worden toegezien dat de eventuele analyse ervan geen oorzaak wordt van een gebrek aan eerbied voor het allerheiligst Sacrament en de verering die het toekomt wordt gewaarborgd.

§ 4 – Wanneer de vermeend buitengewone feiten aanleiding zouden geven tot problemen van openbare orde, dient de diocesane bisschop mee te werken met het bevoegde burgerlijke gezag.

Art. 12 – Wanneer de vermeend bovennatuurlijke gebeurtenissen zouden voortduren tijdens de onderzoeksfase en de situatie prudentiële interventies raadzaam maken, zal de diocesane bisschop niet aarzelen die daden van goed bestuur te stellen die nodig zijn ter voorkoming van ongecontroleerde of twijfelachtige uitingen van devotie of de start van een cultus op basis van nog niet vastgestelde elementen.

Evaluatiefase

Art. 13 – De diocesane bisschop zal, met de hulp ook van de leden van de door hem ingestelde commissie, het verzamelde materiaal grondig evalueren volgens de bovengenoemde voornaamste criteria voor onderscheiding (zie nrs. 10-23) en de hiernavolgende positieve en negatieve criteria, die ook cumulatief moeten worden toegepast.

Art. 14 – Wat de *positieve* criteria betreft, zal men niet nalaten aandacht te schenken aan:

1°. De geloofwaardigheid en goede reputatie van de personen die beweren begunstigd te zijn door bovennatuurlijke gebeurtenissen of rechtstreeks betrokken te zijn geweest bij zulke feiten, alsook van de gehoorde getuigen. In het bijzonder dient gelet te worden op het psychisch evenwicht, de eerlijkheid en rechtschapenheid in het zedelijk leven, de oprechtheid, nederigheid en gebruikelijke volgzaamheid ten opzichte van het kerkelijk gezag, de bereidheid daarmee samen te werken en de bevordering van een echt kerkelijke gemeenschapszin.

2°. De leerstellige orthodoxie van het fenomeen en van de eventueel daarmee verbonden boodschap.

3°. Het onvoorspelbare karakter van het fenomeen, waaruit duidelijk blijkt dat het niet kan voortkomen uit een initiatief van de betrokken personen.

4°. De vruchten van het christelijk leven. Hierbij dient men als aanwezig vast te stellen een geest van gebed, bekeringen, roepingen tot het priesterschap en het religieuze leven, blijken van naastenliefde, alsook een gezonde devotie en overvloedige en voortdurende geestelijke vruchten. Men dient de bijdrage van deze vruchten te meten aan de groei van de kerkelijke gemeenschap.

Art. 15 – Wat de *negatieve* criteria betreft moet men nauwkeurig letten op:

1°. De eventuele aanwezigheid van een kennelijke dwaling ten aanzien van het feit.

2°. Eventuele leerstellige dwalingen. In dit verband moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat aan een privéopenbaring louter menselijke elementen of een dwaling van natuurlijke aard, die niet te wijten is aan een slechte intentie, maar aan de subjectieve perceptie van het fenomeen, zijn toegevoegd – ook onbewust – door de persoon die stelt begunstigde te zijn van gebeurtenissen van bovennatuurlijke oorsprong.

3°. Een sektarische geest die scheuring veroorzaakt in het kerkelijk weefsel.

4°. Een duidelijk streven naar winst, macht, roem, sociale bekendheid, persoonlijk belang dat nauw verbonden is met het feit.

5°. Ernstig immorele handelingen, verricht ten tijde of bij gelegenheid van het feit door de betrokkene of zijn volgelingen.

6°. Psychische veranderingen of psychopathische neigingen bij de betrokkene, die van invloed kunnen zijn geweest op het vermeend bovennatuurlijke feit, of psychosen, collectieve hysterie of andere elementen die herleidbaar zijn tot een pathologisch ziektebeeld.

Art. 16 – Het gebruik van vermeend bovennatuurlijke ervaringen of erkende mystieke elementen als middel of voorwendsel om macht uit te oefenen over personen of misbruik te plegen moet als moreel zeer zwaarwegend worden beschouwd.

Art. 17 – De evaluatie van de onderzoeksresultaten inzake de vermeend bovennatuurlijke fenomenen bedoeld in art. 7 § 1 dient te geschieden met nauwkeurige aandacht voor zowel de betrokken personen als het technisch-wetenschappelijk

onderzoek dat eventueel met betrekking tot het vermeend bovennatuurlijke fenomeen is verricht.

Slotfase

Art. 18 – Als het onderzoek is afgerond en de gebeurtenissen en de verzamelde informatie zorgvuldig zijn onderzocht,¹⁶ rekening houdend ook met de impact die de vermeende feiten hebben gehad op het Volk van God dat aan hem is toevertrouwd, met bijzondere aandacht ook voor de groei van de geestelijke vruchten voortgebracht door de nieuwe devotie die eventueel is ontstaan, moet de diocesane bisschop, met de hulp van de gedelegeerde, een rapport voorbereiden over het vermeende fenomeen. Rekening houdend met alle feiten van de zaak, zowel de positieve als de negatieve, stelt hij een persoonlijk votum over de zaak op, waarin hij een eindoordeel voorstelt aan het dicasterie, in de regel volgens een van de volgende formules:¹⁷

1°. *Nihil obstat*

2°. *Prae oculis habeatur*

3°. *Curatur*

4°. *Sub mandato*

5°. *Prohibetur et obstruatur*

6°. *Declaratio de non supernaturalitate*

Art. 19 – Zodra het onderzoek is afgerond, worden alle stukken betreffende de onderzochte zaak doorgestuurd naar het Dicasterie voor de Geloofsleer ter definitieve goedkeuring.

Art. 20 – Het dicasterie zal aldus overgaan tot het onderzoeken van de stukken van de zaak, waarbij het een evaluatie maakt van de morele en leerstellige elementen van deze ervaring en het gebruik dat ervan gemaakt is, en van het votum van de diocesane bisschop. Het dicasterie kan de diocesane bisschop om meer informatie verzoeken, andere meningen vragen of in extreme gevallen overgaan tot een nieuw onderzoek van de zaak, naast het onderzoek dat door de diocesane bisschop is uitgevoerd. In het licht van het verrichte onderzoek zal het dicasterie overgaan tot het al dan niet bevestigen van de beoordeling voorgesteld door de diocesane bisschop.

Art. 21 § 1 – Na ontvangst van het antwoord van het dicasterie maakt de diocesane bisschop, in overeenstemming met het dicasterie, op duidelijke wijze het oordeel over de feiten in kwestie bekend aan het Volk van God, tenzij het dicasterie iets anders aangeeft,

§ 2 – De diocesane bisschop zal ervoor zorgen de nationale bisschoppenconferentie op de hoogte te stellen van de door het dicasterie goedgekeurde beoordeling.

Art. 22 § 1 – Indien men een *nihil obstat* verleent (cf. art. 18, 1°), zal de diocesane bisschop zeer bedacht zijn op de gepaste waardering van de vruchten voortgebracht door het onderzochte fenomeen, door met voorzichtige aandacht erover te blijven waken. In dit geval zal de diocesane bisschop door middel van een decreet duidelijk aangeven wat de aard van de toestemming is en wat de grenzen zijn van een eventueel toegestane cultus, met de precisering: “de gelovigen mogen op prudente wijze hun instemming hiermee betuigen”.¹⁸

§ 2 – De diocesane bisschop zal bovendien erop bedacht zijn dat de gelovigen geen van de bepalingen beschouwen als erkenning van het bovennatuurlijke karakter van het fenomeen.

§ 3 – Het dicasterie laat voor zichzelf in elk geval de mogelijkheid open om opnieuw te interveniëren naargelang de ontwikkeling van het fenomeen.

Art. 23 § 1 – In geval van een preventieve bepaling (cf. art. 18, 2° - 4°) of een negatieve bepaling (cf. art. 18, 5° - 6°) moet deze formeel openbaar worden gemaakt door de diocesane bisschop, na goedkeuring door het dicasterie. De bepaling dient bovendien zo geformuleerd te worden dat zij voor iedereen duidelijk en begrijpelijk is, waarbij bezien moet worden of het opportuun is om de redenen voor de genomen beslissing en de leerstellige grondslagen van het katholieke geloof uiteen te zetten, teneinde de groei van een gezonde spiritualiteit te bevorderen.

§ 2 – Bij het meedelen van een eventuele negatieve beslissing mag de diocesane bisschop informatie weglaten die onterechte schade zou kunnen berokkenen aan de betrokken personen.

§ 3 – Mochten geschriften of boodschappen eventueel verbreid blijven worden, dan moeten de wettige herders waakzaam zijn, overeenkomstig can. 823 *CIC* (cf. can. 652 § 2; 654 *CCEO*), en de misstanden berispen, evenals alles wat schadelijk is voor het rechtzinnige geloof en de goede zeden of hoe dan ook gevaarlijk voor het welzijn van de zielen. Daarvoor kan men een beroep doen op de gewone maatregelen, waaronder het opleggen van strafverordeningen (cf. can. 1319 *CIC*; can. 1406 *CCEO*).

§ 4 – Het in § 3 bedoelde beroep is bijzonder geschikt wanneer het te berispen gedrag betrekking heeft op voorwerpen of plaatsen verbonden met vermeend bovennatuurlijke fenomenen.

Art. 24 – Wat de goedgekeurde bepaling ook zij, de diocesane bisschop heeft de plicht persoonlijk of door een gedelegeerde te blijven waken over het fenomeen en over de betrokken personen, en concreet zijn gewone macht uit te oefenen.

Art. 25 – Indien de vermeend bovennatuurlijke fenomenen met zekerheid kunnen worden herleid tot een bewust mystificerende en bedrieglijke opzet voor andere doeleinden (bijv. winstbejag en andere persoonlijke belangen), zal de diocesane bisschop geval per geval de geldende kerkrechtelijke strafbepalingen toepassen.

Art. 26 – Het Dicasterie voor de Geloofsleer heeft de bevoegdheid om *motu proprio* te interveniëren op elk moment en in elke staat van de onderscheiding betreffende de vermeend bovennatuurlijke fenomenen.

Art. 27 – De onderhavige *Normen* vervangen in hun geheel de vorige van 25 februari 1978.

De opperherder Franciscus heeft tijdens de audiëntie verleend aan de ondergetekende prefect, vergezeld van de secretaris van de doctrinaire afdeling van het Dicasterie voor de Geloofsleer, op 4 mei 2024 de onderhavige *Normen* goedgekeurd, die waren besproken in de gewone zitting van dit dicasterie op 17 april 2024, en heeft de publicatie ervan verordend, met de bepaling dat ze in werking treden op 19 mei 2024, op het hoogfeest van Pinksteren.

Gegeven te Rome, ten burele van het Dicasterie voor de Geloofsleer, op 17 mei 2024.

Víctor Manuel kard. Fernández
Prefect

Mgr. Armando Matteo
Secretaris van de doctrinaire afdeling

Ex Audientia Die, 4 mei 2024

Franciscus

¹ Vaticanum II, dogmatische constitutie *Dei Verbum* (18 nov. 1965), nr. 4: *AAS* 58 (1966), p. 819.

² H. Johannes van het Kruis, *Salita del monte Carmelo*, II, 22, 3-5, in: *o.c.*, pp. 173-174. Id: *Bestijging van de Berg Karmel*, in: *o.c.*, p. 660-662. Cf. *Catechismus van de Katholieke Kerk*, nr. 65.

³ Vaticanum II, dogmatische constitutie *Dei Verbum* (18 nov. 1965), nr. 5: *AAS* 58 (1966), p. 819.

⁴ H. Johannes van het Kruis, *Cantico spirituale* B, 37, 4, in: *o.c.*, p. 703. Id., *Geestelijk Hoog Lied*, in: *o.c.*, p. 472.

⁵ *Catechismus van de Katholieke Kerk*, nr. 67. Cf. Congregatie voor de Geloofsleer, *Il messaggio di Fatima* (26 juni 2000), Città del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana, 2000.

⁶ Cf. Vaticanum II, dogmatische constitutie *Lumen gentium* (7 dec. 1965), nrs. 39-42: *AAS* 57 (1965), pp. 44-49. Franciscus, apostolische exhortatie *Gaudete et exsultate* (19 maart 2018), nrs. 10-18, 143: *AAS* 110 (2018), pp. 1114-1116, 1150-1151; Id., apostolische brief *Totum amoris est* (28 dec. 2022), passim: *L'Osservatore Romano*, 28 dec. 2022, pp. 8-10.

⁷ Franciscus, apostolische exhortatie *C'est la confiance* (15 okt. 2023), nr. 35: *L'Osservatore Romano*, 16 okt. 2023, p. 3.

⁸ Franciscus, apostolische exhortatie *Gaudete et exsultate* (19 maart 2018), nrs. 166 en 173: *AAS* 110 (2018), pp. 1157 en 1159-1160.

⁹ Johannes Paulus II, *Messaggio ai partecipanti al Congresso mondiale dei Movimenti ecclesiali promosso dal Pontificio Consiglio per i Laici* (27 mei 1998), nr. 4, in: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, XXI 1: 1998, Città del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana, 2000, p. 1064. Cf. Benedictus XVI, apostolische exhortatie *Verbum Domini* (30 sept. 2010), nr. 14: *AAS* 102 (2010), p. 696.

¹⁰ H. Ritencongregatie, *Decretum beatificationis et canonizationis Servae Dei Gemmae Galgani, virginis saecularis*: *AAS* 24 (1932), p. 57. Nederlands vertaling: “[Pius XI] heeft met genoegen stilgestaan bij de heroïsche deugden van dit meisje, dat zowel onschuldig als boetvaardig was, zonder echter door het huidige decreet (wat uiteraard nooit pleegt te gebeuren) een oordeel te vellen over de bovennatuurlijke charisma's van de dienaar van God”.

¹¹ Dicasterie voor de Geloofsleer, *Brief aan de bisschop van Como over een vermeende ziener* (25 sept. 2023).

¹² De uitdrukking ‘te midden van’ wil niet zeggen ‘door middel van’ of ‘doorheen’, maar geeft aan dat in een welbepaalde context die niet noodzakelijk van bovennatuurlijke oorsprong is, de heilige Geest goede dingen bewerkstelligt.

¹³ Of een ander kerkelijk gezag, waarover in art. 4-6.

¹⁴ Bijv. een medicus, die liefst gespecialiseerd is in enkele aanverwante disciplines, zoals psychiatrie, hematologie, enz.; een bioloog; een chemicus, enz.

¹⁵ Cf. can. 983 § 1; 1550 § 2, 2° *CIC*; can. 733 § 1; 1231 § 1, 2° *CCEO*; Congregatie van de Zaken van de Heiligen, instructie *Sanctorum Mater* (17 mei 2007), art. 101-102: *AAS* 99 (2007), p. 494; Apostolische Penitentiaria, *Nota sull'importanza del foro interno e l'inviolabilità del sigillo sacramentale* (29 juni 2019): *AAS* 111 (2019), pp. 1215-1218.

¹⁶ Alle bewijsstukken dienen in detail te worden geëvalueerd door zorgvuldig alle criteria toe te passen, ook in het licht van de kerkrechtelijke normen betreffende de bewijskracht van de getuigenissen (cf. *ex analogia* can. 1572 *CIC*; can. 1253 *CCEO*).

¹⁷ Cf. supra nrs. 17-22.

¹⁸ Benedictus XVI, apostolische exhortatie *Verbum Domini* (30 september 2010), nr. 14: *AAS* 102 (2010), p. 696. In dezelfde paragraaf staat: “Daarom geeft de kerkelijke goedkeuring van een privé-openbaring in wezen aan dat de betreffende boodschap niets bevat wat met het geloof en de goede zeden in strijd is; het is geoorloofd ze openbaar te maken en de gelovigen mogen op prudente wijze hun instemming hiermee betuigen. [...] Het is een hulp die wordt geboden; maar het is niet verplicht er gebruik van te maken. In elk geval moet het een voeding zijn van geloof, hoop en liefde, die voor allen de permanente weg van het heil zijn”.

Vertaling: Marc Lindeijer SJ

Eindredactie: A. Kruse, MA

Copyright: Libreria Editrice Vaticana/SRKK